

**Penerokaan Ciri-Ciri Psikometrik Alat Ujian Agresif dalam Bahasa Tamil:
Terjemahan, Kesahan dan Kebolehpercayaan**

**Exploring Psychometric Properties of Aggression Questionnaire in Tamil Language:
Translation, Validity and Reliability**

Mohammad Rahim Kamaluddin*¹,

Ruthra Devi Tharumalay¹,

Wan Shahrazad Wan Sulaiman¹,

Saralah Devi Mariamdaran²,

Norruzeyati Che Mohd Nasir²

*¹Pusat Kajian Psikologi dan Kesejahteraan Manusia, Fakulti Sains Sosial dan
Kemanusiaan, Universiti Kebangsaan Malaysia*

*²Pusat Pengajian Psikologi Gunaan, Dasar dan Kerja Sosial, Kolej Sastera dan
Sains, Universiti Utara Malaysia*

*Corresponding e-mail: [rahimk@ukm.edu.my]

There are number of approaches can be used to measure this aggressive behaviour; psychometric assessment is one of the common approaches to measure aggressive behaviour in a very objective way. Although there are many tools available to measure this behaviour, Aggression Questionnaire by Buss and Perry (BP-AQ) is considered as one of the commonly used tools among researchers and this tool has been translated and validated into many different languages. However, this tool is still unavailable in Tamil language for the benefit of local Indian community. Therefore, this study aimed to translate BP-AQ into Tamil language (BP-AQ-T) and explore the psychometric properties of this newly translated tool. Froward-Backward translation method as well as validity and reliability tests were carried out to achieve the objective of this study. For the purpose of a construct validation, a cross-sectional research design was employed involving 192 Malaysian Tamil school students aged 11 and 12 years. Exploratory Factor Analysis showed that 23 items exhibited factor loadings in between 0.433 and 0.675. Findings also suggest that BP-AQ-T is a unidimensional scale with a composite reliability of 0.91. From this study, the psychometric properties of Tamil Aggression Questionnaire were successfully explored and the study also evidenced good validity and reliability properties of BP-AQ-T. It is anticipated that this BP-AQ-T would be one of the screening tools for aggressive behaviour among local Indian children and adolescents who can read Tamil language.

Keywords: aggression, psychometrics, reliability, Tamil language, translation, validity

Bahasa dianggap sebagai medium komunikasi utama dalam masyarakat (Kartini Abd Wahab, 2018). Sepertimana yang kita tahu, Malaysia adalah sebuah negara yang berbilang bangsa, budaya dan bahasa. Walaupun Bahasa Malaysia adalah bahasa rasmi negara Malaysia, namun begitu masyarakat Malaysia masih memberi keutamaan kepada bahasa ibunda masing-masing. Begitu juga masyarakat India yang menggunakan Bahasa Tamil sebagai bahasa utama dalam komunikasi seharian. Tidak dapat dinafikan bahawa apa-apa maklumat yang disampaikan dalam bahasa ibunda akan menjadi lebih mudah untuk difahami bagi mereka yang kurang fasih Bahasa Malaysia. Dalam konteks pengukuran dan juga saringan, alat-alat ujian psikologi yang terdapat dalam bahasa ibunda akan menjadi lebih sesuai dan pengukuran juga akan menjadi lebih tepat berbanding dengan bahasa lain. Maka, kajian ini memfokuskan untuk menterjemahkan dan mengesahkan alat ujian yang mengukur tingkah laku agresif ke dalam Bahasa Tamil bagi kegunaan masyarakat India.

Keagresifan merupakan aspek yang dapat mengundang masalah dan mengganggu kesejahteraan hidup seseorang. Agresif juga dilihat sebagai ramuan psikologi yang ada pada para penjenayah untuk bertindak di luar kawalan dan pemikiran rasional. Hal ini kerana keagresifan sering dikaitkan dengan tingkah laku antisosial, jenayah dan masalah kesihatan mental seperti kecelaruan personaliti, penyalahgunaan dadah dan kemurungan (Brannstrom et al., 2016). Selain itu, Mohammad Rahim Kamaluddin et al. (2015) dalam ulasannya telah menyatakan bahawa tingkah laku agresif sebagai salah satu tret psikokriminogenik yang sering dikaitkan dengan pelbagai jenayah kekerasan termasuk pembunuhan dan rompakan.

Secara amnya, tingkah laku agresif boleh dilihat sebagai satu fenomena psikologi yang dilakukan untuk mencederakan atau menyakitkan seseorang secara fizikal atau mental dengan sengaja. Huesmann dan Miller (1994) pula telah mengatakan bahawa matlamat utama tingkah laku agresif ini adalah untuk mendatangkan kesakitan, kecederaan atau kemusnahan pada mangsa ataupun barang miliknya. Faktor psikologikal seperti kurangnya kawalan diri, personaliti negatif dan juga pengherotan kognitif juga dikaitkan sebagai faktor asas kepada tingkah laku agresif ini (Mohammad Rahim Kamaluddin et al., 2016). Berhubung dengan perkara-perkara yang telah dibincangkan di atas, penemuan daripada kajian-kajian lepas (Carre et al., 2014) telah menegaskan tentang keperluan intervensi awal dalam kalangan golongan yang berisiko tinggi sejak dari bangku sekolah lagi. Penyaringan dan penilaian awal terhadap tingkah laku agresif dalam kanak-kanak mahupun remaja dapat membantu untuk menyalurkan mereka untuk intervensi dan kaunseling awal. Intervensi awal dilihat sebagai satu usaha pencegahan proaktif yang mampu menghalang individu-individu ini daripada terlibat dalam jenayah atau keganasan apabila meningkat usia nanti. Kegagalan mengenal pasti dan menyaring tret agresif yang dimiliki oleh seseorang pelajar pada usia awal merupakan salah satu faktor terjadinya kes-kes jenayah ini. Jika golongan berisiko ini dapat dikenal pasti dari awal lagi, pelbagai intervensi dan kaunseling awal dapat dijalankan bagi mengawal atau mengurangkan tahap keagresifan mereka.

Terdapat beberapa kaedah atau pendekatan yang sering digunakan dalam menilai atau menyaring tingkah laku agresif dalam kalangan dewasa mahupun kanak-kanak. Sebagai contohnya, dua kaedah yang utama sering digunakan dalam penilaian

tingkah laku agresif adalah kaedah yang berbentuk subjektif dan juga pendekatan objektif melalui alat ujian. Walau bagaimanapun, pendekatan objektif dengan menggunakan alat ujian adalah lebih baik dan jitu kerana bebas daripada elemen bias dan bersifat lebih objektif. Dalam konteks ini, alat ujian Agresif yang dibangunkan oleh para penyelidik dapat digunakan bagi tujuan penyaringan tingkah laku agresif dalam kalangan pengambil ujian.

Salah satu alat ujian yang sering digunakan secara meluas oleh ramai penyelidik dari bidang kriminologi mahupun psikologi adalah alat ujian Agresif yang dibangunkan oleh Buss dan Perry (BP-AQ) pada tahun 1992. Alat ujian ini adalah alat ujian saringan yang mengukur empat domain agresif iaitu agresif fizikal, agresif verbal, kemarahan dan juga permusuhan. BP-AQ juga telah diterjemahkan dalam pelbagai bahasa kerana sifat psikometriknya yang baik dan teguh dalam mengukur tingkah laku agresif. Alat Ujian Agresif Buss dan Perry (AQ-BP) adalah sebuah inventori atau instrumen psikometrik yang mengandungi 29 item untuk mengukur tingkah laku agresif dalam kalangan pengambil ujian. AQ-BP merupakan salah satu alat ujian yang kerap digunakan oleh ramai penyelidik merentas budaya dan negara kerana sifat psikometriknya yang baik. Penggunaan AQ-BP yang meluas dapat dilihat dalam banyak literatur berkaitan tingkah laku agresif (Harris, 1995). Ekoran ciri-ciri psikometrik yang baik, versi mini AQ-BP juga pernah dibangunkan oleh Bryant dan Smith pada tahun 2001. Dalam AQ-BP, sebanyak empat domain atau tret agresif yang diukur iaitu agresif fizikal, agresif verbal, kemarahan dan juga permusuhan (hostiliti). Dalam konteks ini, domain agresif fizikal dan verbal memperihalkan komponen instrumental agresif di mana ia ditujukan untuk mencapai matlamat pelaku

termasuklah mencederakan mangsa (Buss & Perry, 1992). Kedua-dua domain ini juga dilabel sebagai komponen tingkah laku motor. Manakala, domain kemarahan pula menggambarkan komponen emosi agresif dan permusuhan pula mewakili komponen kognitif. Menurut Buss dan Perry (1992), domain kemarahan sering dirujuk sebagai jambatan di antara komponen motor dan kognitif agresif.

Alat ujian ini pernah diterjemahkan dan digunakan oleh para sarjana dari seluruh dunia untuk mengkaji aspek keagresifan secara menyeluruh. Sebagai contoh, BP-AQ pernah diterjemahkan ke dalam bahasa Malaysia (Nurul Hazrina Mazlan & Affizal Ahmad, 2012), Cina (Maxwell, 2007), Urdu (Rabia Iftikhar & Farah Malik, 2014), Jepun (Nakano, 2001), Belanda (Meesters et al., 1996), Turki (Demirtas-Madran, 2012) dan lain-lain bahasa. Walaupun BP-AQ sedia ada dalam pelbagai bahasa merentas budaya dan negara, BP-AQ dalam Bahasa Tamil masih belum ada lagi untuk dimanfaatkan oleh komuniti India. Terjemahan BP-AQ dalam bahasa Tamil adalah sangat mustahak kerana ia dapat membantu dalam penilaian tingkah laku agresif khususnya dalam kalangan masyarakat India yang hanya boleh membaca dan berbahasa Bahasa Tamil. Penterjemahan dan penerokaan sifat psikometrik BP-AQ dalam bahasa Tamil (maka, BP-AQ-T; T adalah indikasi untuk Tamil) adalah penting kerana kewujudan BP-AQ dalam bahasa lain kurang sesuai dan tidak boleh digunakan dalam kalangan masyarakat India secara langsung disebabkan perbezaan bahasa dan budaya (Bernard, 1998). Tambahan pula, BP-AQ-T ini dapat membantu mengukur tahap agresif dalam kalangan komuniti India yang kurang berpendidikan atau yang tidak dapat memahami Bahasa Inggeris atau Bahasa Malaysia. Maka, kajian ini dijalankan untuk menterjemahkan alat ujian BP-AQ (Buss

& Perry, 1992) dalam Bahasa Tamil (BP-AQ-T) dan meneroka sifat psikometrik agar dapat digunakan dalam konteks masyarakat India khususnya kanak-kanak dan remaja awal India bagi tujuan penyaringan dan seterusnya untuk usaha intervensi awal.

Metod

Alat ujian AQ-BP

Dalam AQ-BP ini, terdapat sembilan item yang mengukur agresif fizikal dan lima item yang mengukur agresif verbal di samping tujuh item untuk mengukur kemarahan dan akhirnya lapan item yang mengukur permusuhan. Semua item ini perlu dijawab dalam bentuk skala Likert lima mata iaitu dari skala 1 (sangat tidak seperti saya) sehingga skala 5 (sangat seperti saya). Skor 1 memberikan markat yang paling rendah manakala skor 5 memberikan markat yang paling tinggi. Semakin tinggi skor responden bermaksud semakin tinggi tahap keagresifannya dan sebaliknya. Dalam AQ-BP ini, terdapat dua item negatif yang memerlukan penskoran terbalik. Alat ujian AQ-BP asal menunjukkan nilai kebolehpercayaan yang baik di mana nilai ketekalan dalaman komposit adalah 0.89 manakala nilai ketekalan dalaman untuk setiap domain adalah dari 0.72 hingga 0.85 (Buss & Perry, 1992). Kebolehpercayaan uji semula dalam tempoh selang sembilan bulan pula menunjukkan nilai ketekalan yang baik iaitu di antara 0.72 hingga 0.80 (Buss & Perry, 1992).

Protokol Kesahan

Beberapa siri protokol kesahan yang bermula daripada fasa terjemahan balik sehinggalah fasa kebolehpercayaan telah dijalankan dengan penuh teliti demi membangunkan AQ-BP-T yang mempunyai ciri-ciri psikometrik yang

baik. Terdapat tiga fasa dalam usaha membangunkan AQ-BP-T iaitu fasa terjemahan balik, kesahan subjektif, kesahan konstruk dan juga kebolehpercayaan.

Fasa terjemahan balik

Penterjemahan merupakan satu proses pemindahan mesej dari satu bahasa kepada bahasa lain (Haslina Haroon & Nurul Syafiqah Daud, 2017). Dalam kajian ini, proses terjemahan merupakan langkah pertama yang dijalankan dalam kajian ini di mana proses terjemahan balik (Forward-Backward translation) yang diperkenalkan oleh Brislin (1970) telah digunapakai sebagai panduan asas dalam proses terjemahan. Proses terjemahan balik yang dijalankan dengan sistematik dikatakan mampu meningkatkan nilai kebolehpercayaan dan kesahan sesuatu alat ujian yang diterjemah. Dalam proses terjemahan balik ini, AQ-BP yang asalnya dalam Bahasa Inggeris telah diterjemah ke dalam Bahasa Tamil (AQ-BP-T) oleh panel penterjemah kumpulan pertama dan seterusnya alat ujian AQ-BP-T ini telah diterjemah sekali lagi ke dalam Bahasa Inggeris oleh panel penterjemah kedua (bukan dari kumpulan pertama) untuk membuat perbandingan.

Seramai tiga pakar Bahasa Tamil yang fasih Bahasa Inggeris dilantik sebagai panel penterjemah kumpulan pertama yang terdiri. Panel ini terdiri daripada dua guru Bahasa Tamil dan seorang pensyarah universiti. Selepas tempoh dua minggu, draf pertama AQ-BP-T telah dipungut dari pihak panel dan para penyelidik telah membuat perbandingan antara ketiga-tiga draf untuk membangunkan draf AQ-BP-T pertama. Seorang pewasit bahasa (language proofreader) juga dilantik bagi memastikan draf pertama AQ-BP-T tidak mempunyai sebarang kesalahan dari segi tatabahasa dan juga aspek teknikal.

Selepas itu, satu lagi kumpulan panel penterjemah yang tidak ada pendedahan tentang AQ-BP dilantik. Seramai tiga pakar bahasa yang terdiri daripada seorang guru Bahasa Tamil, penyunting surat khabar Tamil dan juga seorang pensyarah universiti telah dilantik untuk terjemahan kali kedua dari Bahasa Tamil ke Bahasa Inggeris. Selepas tempoh seminggu, hasil terjemahan dikutip dan para penyelidik telah membuat perbandingan antara terjemahan balik dan alat ujian asal AQ-BP.

Fasa kesahan subjektif

Seterusnya, kesahan subjektif telah dilakukan ke atas draf AQ-BP-T. Sebanyak dua proses kesahan subjektif iaitu kesahan kandungan dan muka telah dilakukan. Secara amnya, kesahan kandungan merujuk kepada penilaian sama ada sesuatu alat ukuran atau item-item dalam alat ujian berjaya mengukur gagasan atau konsep yang ingin diukur (Rozmi Ismail, 2013). Manakala kesahan muka adalah kesahan yang paling *superficial* untuk membuat pertimbangan subjektif tentang kesahan berdasarkan apa yang dilihat oleh para peserta, pihak pengkaji mahupun pengarang terhadap sesuatu alat ukuran (Rozmi Ismail 2013).

Dalam kajian ini, kesahan kandungan AQ-BP-T telah dilakukan oleh dua pensyarah universiti dari bidang psikologi dan juga kaunseling yang fasih dalam Bahasa Tamil. Walaupun alat ujian pada asalnya adalah satu instrumen yang sah dari segi kandungan, namun ia tetap menjadi kewajipan untuk membuat kesahan kandungan disebabkan perbezaan budaya dan bahasa serta kesesuaian item dalam konteks Malaysia. Satu borang penilaian item telah diedarkan kepada dua pakar kesahan kandungan untuk menilai setiap item dalam AQ-BP-T dalam konteks kerelevanan dan juga perwakilan. Selepas

tempoh dua minggu, borang penilaian item telah dipungut oleh para penyelidik dan beberapa pembetulan telah dibuat berdasarkan komen para pakar kesahan kandungan.

Selepas proses pemurnian, AQ-BP-T telah diedarkan kepada 20 murid sekolah rendah di Perak untuk proses kesahan muka. Pemilihan 20 responden adalah selaras dengan kajian-kajian kesahan sebelum ini yang dilakukan oleh penyelidik tempatan (Norazlina Zainal Abidin et al., 2018; Dharmalingam et al., 2016; Mohammad Rahim et al., 2013a). Pada peringkat ini, para murid diminta untuk membaca item-item dalam AQ-BP-T dan diminta memberikan pendapat dan maklum balas dari segi tahap bahasa, aspek teknikal termasuk saiz tulisan dan kejelasan arahan. Di samping itu, responden juga diminta untuk menilai sama ada item-item tersebut adalah jelas, padat, mudah difahami dan bebas daripada kesalahan tipografi. Berdasarkan maklum balas, beberapa penambahbaikan dari segi format dan saiz huruf telah dibuat. Selain itu, beberapa perkataan-perkataan yang sukar difahami juga telah digantikan dengan perkataan-perkataan yang lebih mudah untuk difahami.

Fasa kesahan objektif dan kebolehpercayaan

Secara amnya, kesahan konstruk melihat sejauh mana alat ujian boleh mengukur konsep yang ingin diukur (Rozmi Ismail, 2013). Dalam kajian ini, kesahan konstruk telah dinilai dengan menggunakan metod Analisis Penerokaan Faktor (EFA) manakala nilai kebolehpercayaan juga dianalisis pada peringkat ini. Bagi tujuan menilai kesahan konstruk dalam kajian ini, satu kajian lapangan telah dijalankan dengan menggunakan reka bentuk kajian keratan rentas. Saiz sampel telah

ditentukan berdasarkan formula saiz sampel oleh Gorsuch (1983) di mana setiap item dalam sesuatu alat ujian perlu didarab dengan lima responden dan jumlah responden hendaklah tidak boleh kurang daripada 100 orang. Berdasarkan 29 item dalam AQ-BP-T, 145 responden adalah memadai. Dengan mengambilkira faktor keciciran, kajian ini telah merekrut 192 responden dari beberapa sekolah Tamil di kawasan Lembah Klang.

Para responden yang terdiri daripada umur 11 hingga 12 tahun telah direkrut dengan menggunakan teknik persampelan rawak. Seramai 94 responden (49%) adalah murid lelaki manakala 98 (51%) lagi adalah murid perempuan. Daripada keseluruhan responden, seramai 50 orang pelajar adalah berumur 11 tahun manakala seramai 141 orang pelajar lagi adalah berumur 12 tahun. Para responden diminta untuk mengisi beberapa aspek demografi dan seterusnya menjawab kesemua item dalam AQ-BP-T. Sebelum penyertaan, kebenaran dari ibu bapa dan juga pihak sekolah telah diterima. Para murid telah dikumpulkan dalam kumpulan dan penyelidik telah menjelaskan tujuan kajian dengan bantuan para kaunselor sekolah. Para responden juga telah dimaklumkan dengan isu anonimiti dan kerahsiaan. Para responden telah mengambil purata masa selama 20 minit untuk menjawab AQ-BP-T. Setiap responden diucapkan ribuan terima kasih atas kesudian menjawab alat soal selidik.

Analisis Statistik

Data yang diperolehi telah direkod dan dianalisis dengan menggunakan perisian IBM Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) versi 22.0 untuk analisis statistik deskriptif, analisis awalan, kesahan dan kebolehpercayaan. Analisis deskriptif digunakan untuk melaporkan profil demografi para responden kajian seperti umur dan jantina. Analisis awalan

juga telah dijalankan bagi menentukan kesesuaian data untuk analisis kesahan konstruk iaitu Analisis Penerokaan Faktor. Antara analisis awalan yang telah dilakukan adalah analisis multikolineariti, korelasi anti-imej, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) dan Ujian Sphericity Bartlett.

Berikutan analisis awalan, kesahan konstruk melalui analisis faktor telah dijalankan. Kesahan faktor item-item dalam ujian AQ-BP-T telah diuji dengan menggunakan Analisis Penerokaan Faktor dengan mengekstrak faktor-faktor melalui teknik Analisis Komponen Utama (Principal Component Analysis (PCA)). Komponen-komponen dengan nilai eigen lebih daripada 1 telah dikekalkan sebagai komponen utama. Selain itu, putaran Varimax juga telah digunakan untuk mengoptimumkan muatan faktor setiap item dalam komponen yang diekstrak. Item-item diterima untuk setiap faktor apabila ia mempunyai nilai muatan faktor 0.40 ke atas (Hair et al., 2010). Akhir sekali, kebolehpercayaan AQ-BP-T telah dilakukan bagi menentukan ketekalan dalaman item-item yang tinggal selepas analisis faktor. Ketekalan dalaman AQ-BP-T telah dilakukan dengan menggunakan metod pekali alfa Cronbach (α).

Keputusan Dan Perbincangan

Penterjemahan balik AQ-BP-T

Teknik terjemahan yang digunakan dalam kajian ini adalah antara teknik terjemahan yang seringkali digunakan dalam penterjemahan dan pengadaptasian alat ujian dalam kajian budaya silang (Bernard, 1998). Ini juga merupakan teknik yang paling berguna dan efisien dalam mengurangkan masalah-masalah terjemahan (van de Vijver & Leung, 1997). Secara keseluruhannya, proses penterjemahan balik yang telah

dilaksanakan adalah baik dan perkataan-perkataan yang digunakan adalah sesuai untuk digunakan dalam konteks Malaysia. Penyelidik mendapati item-item yang telah diterjemahkan balik (backward translation) dalam AQ-BP-T adalah hampir serupa dengan versi asal AQ-BP. Pewasit bahasa yang profesional yang dilantik telah menyelesaikan isu perkataan-perkataan yang bersifat ambiguiti dan memastikan kesesuaian AQ-BP-T secara keseluruhannya dengan bantuan para penyelidik. Hanya sedikit perubahan sahaja yang telah dilakukan disebabkan oleh item-item yang mempunyai perkataan-perkataan yang bersifat ambiguiti dan susunan kata yang merangkumi bahasa harian (bahasa kolokial). Selepas perubahan-perubahan yang kecil tersebut, draf akhir AQ-BP-T dikatakan mempunyai item-item yang mempunyai kesetaraan makna dan juga kesetaraan linguistik dengan skala yang asal dari segi maksud. Secara keseluruhannya, para penyelidik berpuas hati dengan perbandingan skrip terjemahan balik dengan alat ujian asal dan membuat kesimpulan fasa terjemahan balik ini adalah baik.

Kesahan kandungan dan muka AQ-BP-T

Dua pakar yang menilai aspek kandungan item-item dalam AQ-BP-T telah bersetuju bahawa item-item tersebut adalah relevan dan sesuai dalam mengukur orientasi tingkah laku agresif dalam kalangan responden yang boleh berbahasa Tamil di Malaysia. Di samping itu, unsur-unsur subjektiviti berhubung dengan penentuan kesahan kandungan tidak dibangkitkan oleh pakar-pakar tersebut dan ini menunjukkan item-item dalam AQ-BP-T mempunyai kesahan kandungan yang baik. Secara amnya, tidak ada item yang dibuang pada peringkat ini kerana pakar merasakan semua item adalah relevan dan

mewakili tingkah laku agresif. Pembetulan hanya dilakukan dari segi penstrukturan ayat dan penggantian beberapa terma kepada terma yang lebih kolokial agar mudah difahami. Hanya sedikit perubahan sahaja dibuat dari segi laras bahasa agar bahasa yang digunakan mudah difahami oleh para responden.

Di samping itu, AQ-BP-T juga menunjukkan kesahan muka yang baik kerana semua responden dapat memahami item-item yang terdapat dalam AQ-BP-T. Bahasa yang digunakan adalah sesuai tetapi beberapa pindaan kecil dari segi perkataan yang digunakan telah dibuat berdasarkan maklum balas daripada responden. Antara perkataan-perkataan yang telah digantikan termasuklah mengancam (அச்சுறுத்துகிறேன்) ditukarkan kepada bahasa yang lebih mudah iaitu மிரட்டிடுக்கிறேன். Walaupun kedua-dua terma ini membawa maksud yang sama, terma baru (மிரட்டிடுக்கிறேன்) dikatakan lebih mudah difahami oleh para responden. Dengan ini, penyelidik telah menyimpulkan bahawa kesemua item dalam AQ-BP-T adalah sah dari segi kandungan dan muka.

Kesahan kandungan objektif AQ-BP-T

Seperti yang telah dinyatakan, sebelum kesahan konstruk AQ-BP-T dilakukan dengan menggunakan EFA; analisis awalan telah dilakukan. Dapatan analisis awalan mendapati nilai penentu adalah 0.05 yang menunjukkan bahawa data ini tidak mempunyai masalah multikolineariti dan menyokong analisis faktor. Matriks korelasi anti-imej bagi 29 item adalah di antara 0.75 hingga 0.93. Hal ini juga menyokong kesesuaian data untuk analisis faktor. Nilai KMO yang diperoleh dalam kajian ini adalah 0.88 yang merupakan nilai yang tinggi dan menunjukkan bahawa

kajian ini mempunyai sampel yang mencukupi dan faktor analisis dapat diaplikasikan. Di samping itu, sampel kajian ini juga disokong oleh nilai Ujian Bartlett Test of Sphericity yang membuktikan analisis faktor adalah sangat signifikan ($p < 0.01$). Sampel dianggap mencukupi jika dua kriteria ditepati iaitu nilai KMO adalah lebih daripada 0.60 dan hasil Ujian Bartlett Sphericity adalah signifikan ($p < 0.05$) (Field, 2009). Maka,

jelas dapat dilihat bahawa analisis awalan kajian ini adalah baik dan para penyelidik boleh meneruskan dengan EFA. Salah satu sebab yang boleh diutarakan dengan dapatan analisis awalan yang baik adalah jumlah responden yang direkrut dalam kajian ini iaitu melebihi saiz sampel yang diperlukan. Jadual 1 di bawah merumuskan dapatan analisis awalan kajian ini.

Jadual 1: Dapatan analisis awalan

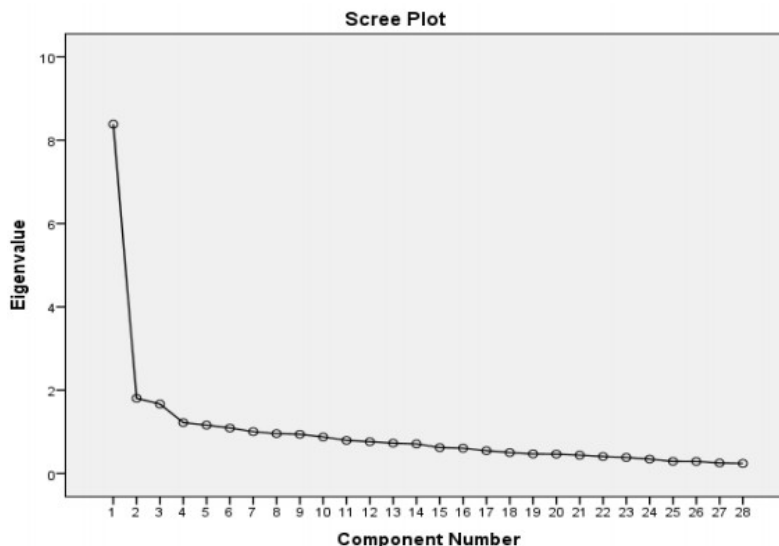
Analisis awalan	Dapatan
Multikolineariti	0.05
Korelasi anti-imej	0.75-0.93
KMO	0.88
Ujian Bartlett Sphericity	$\chi^2 (378) = 1630.85$ $p < 0.001$

Source: Source of figure (TNR 10)

Dapatan analisis penerokaan faktor juga menghasilkan empat pemberat faktor selaras dengan empat domain dalam AQ-BP. Keempat-empat pemberat faktor ini menunjukkan varians sebanyak 46.72 peratus secara keseluruhannya. Plot Scree juga telah mencadangkan empat komponen utama dengan nilai eigen lebih daripada 1. Faktor 1 menyumbang sebanyak 29.95 peratus varians (nilai eigen = 8.39), diikuti oleh Faktor 2 sebanyak 6.45 peratus varians

(nilai Eigen = 1.81), Faktor 3 sebanyak 5.96 peratus varians (nilai eigen = 1.67) dan Faktor 4 sebanyak 4.37 peratus varians (nilai Eigen = 1.22). Plot Scree telah mencadangkan empat komponen utama dengan nilai eigen lebih daripada 1 (Rajah 1 dirujuk).

Rajah 1: Plot Scree AQ-BP-T

Walaupun analisis EFA menunjukkan empat faktor, namun begitu, struktur faktor dan penyusunan item dengan 4 faktor gagal dimuat seperti alat ujian asal AQ-BP. Dalam erti kata lain, item-item AQ-BP-T menunjukkan muatan faktor yang agak

berbeza dengan item-item asal dalam AQ-BP (cross-loading). Disebabkan terdapat banyak item yang dimuat secara cross-loading, para penyelidik telah membuat persetujuan untuk menganalisis semula data dengan satu faktor demi membangunkan skala unidimensional. Dengan erti kata lain, penyelidik mengelompokkan kesemua item di bawah satu faktor sahaja dan menjadikan alat ukuran AQ-BP-T sebagai alat ukuran unidimensional.

Berdasarkan hasil analisis struktur faktor dan penyusunan item dengan 1 faktor, penyelidik telah menyingkirkan enam item yang terdiri daripada empat item hostiliti

(item A3, A7, A10 dan A17) dan satu item kemarahan (item A23) serta satu lagi item A4 (agresif verbal) kerana keenam-enam item menunjukkan nilai muatan faktor di bawah 0.40. Menurut Hair et al. (2010), nilai pemberat faktor melebihi 0.40 adalah sesuai dan baik kerana ia mengukur domain seperti item lain. Secara keseluruhannya, AQ-BP-T mempunyai 23 item yang mengukur tingkah laku agresif secara unidimensional di mana julat pemberat faktor adalah dari 0.433 sehingga 0.675. Nilai pemberat yang tertinggi iaitu 0.675 dilihat untuk item A8 (Once in a while I can't control the urge to strike another person) dan muatan faktor terendah iaitu 0.433 adalah untuk item A26 (I can't help getting into arguments when people disagree with me). Nilai KMO bagi satu faktor ini adalah 0.90 dan Ujian Bartlett Test of Sphericity menunjukkan adalah signifikan ($p < 0.01$). Jadual 2 menunjukkan nilai pemberat faktor untuk 23 item dalam AQ-BP-T.

Jadual 2: Pemberat factor item AQ-BP-T

No Item	Item	Pemberat Faktor
A1	Some of my friends think I'm a hothead. (நான் மிகவும் ஆத்திரக்காரன் என்று என் நண்பர்கள் சிலர் நினைக்கின்றனர்)	.596
A2	If I have to resort to violence to protect my rights, I will. (என் உரிமைகளைத் தர்காக்க வேண்டியிருந்தால் நான் வன்முறையைப் பயன்படுத்துவேன்)	.514
A3	When people are especially nice, I wonder what they want. (சிலர் என்னிடம் நட்பாகப் பழகும்போது அவர்கள் என்னிடம் என்னஎதிர்பார்க்கிறார்கள் என்று எனக்கு எண்ணம் ஏற்படும்)	.313
A5	I have become so mad that I have broken things. (நான் மிகவும் ஆத்திரம் பட்டு பொருட்களை உடைத்திருக்கிறேன்)	.618
A6	I can't help getting into arguments when people disagree with me. (என் கருத்துக்கு இணக்கம் இல்லாதவர்களிடம் வாக்குவாதத்தில் ஈடுபடுவதை என்னால் தவிர்க்க முடியவில்லை)	.579

A7	I wonder why sometimes I feel so bitter about things. (நான் சில விஷயங்களை பற்றி நினைத்து ஏன் வருத்தம் அடைகிறேன் என்று தெரியவில்லை)	.389
A8	Once in a while I can't control the urge to strike another person. (ஒருவரைத் தாக்க வேண்டும் என அவ்வப்போது ஏற்படும் உணர்வை என்னால் கட்டுப்படுத்த இயலவில்லை)	.675
A9	I am an even-tempered person. (நான் மிகவும் கோபமானவன்)	.609
A10	I am suspicious of overly friendly strangers. (மிகவும் நட்பாகப் பழகுவவர்களை நான் சந்தேகிக்கிறேன்)	.302
A11	I have threatened people I know. (எனக்குத் தெரிந்தவர்களை நான் மிரட்டியிருக்கிறேன்)	.655
A12	I flare up quickly but get over it quickly. (நான் விரைவாக கோபம் அடைவேன் அதே நேரத்தில் விரைவாக சாந்தம் அடைவேன்)	.351
A13	Given enough provocation, I may hit another person. (எனக்கு அதிகமாக ஆத்திரம்மூட்டினால் நான் அவர்களை அடித்துவிடுவேன்)	.637
A14	When people annoy me, I may tell them what I think of them. (ஒருவர் எனக்கு எரிச்சல்லாட்டும் போது அவர் பற்றிய கருத்தை நான் வெளியிடுவேன்)	.638
A15	I am sometimes eaten up with jealousy. (சில வேளைகளில் எனக்குப் பொறாமை ஏற்படுகிறது)	.476
A16	I can think of no good reason for ever hitting a person. (ஒருவரைத் தாக்குவதற்கு எனக்குக் காரணம் தேவையில்லை)	.578
A17	At times I feel I have gotten a raw deal out of life. (என் வாழ்க்கையில் சில விஷயங்களை நியாயமாக இல்லை என எனக்குத் தோன்றுகின்றது)	.380
A18	I have trouble controlling my temper. (நான் என் கோபத்தைக் கட்டுப்படுத்த முடியாமல் தவிக்கிறேன்)	.595
A19	When frustrated, I let my irritation show. (விரத்தி அடையும் போது நான் என் கோபத்தைக் காட்டுகிறேன்)	.619
A20	I sometimes feel that people are laughing at me behind my back. (எனக்குப் பின்னால் மற்றவர்கள் தப்பாக பேசுகிறார்கள் என்று எனக்குத் தோன்றுகின்றது)	.538
A21	I often find myself disagreeing with people. (மற்றவர்களுடன் எனக்கு அடிக்கடி கருத்து வேறுபாடு ஏற்படுகிறது)	.593
A22	If somebody hits me, I hit back. (ஒருவர் என்னைத் தாக்கினால் நான் பதிலுக்குத் தாக்குவேன்)	.655
A23	I sometimes feel like a powder keg ready to explode. (ஏதோவொன்று என் மனத்தில் வெடித்துச் சிதறுவது போல எனக்குத் தோன்றுகிறது)	.545
A24	Other people always seem to get the breaks. (என்னைத் தவிர மற்றவர்களுக்கு மட்டும் நல்லது	.507

A25	நடப்பதாகப் தோன்றுகின்றது) There are people who pushed me so far that we came to blows. (என்னை மற்றவர்கள் நெருக்குதலுக்கு இலக்காக்கும் நான் சண்டை போட்டுரிக்கிறேன்)	.573
A26	I can't help getting into arguments when people disagree with me. (ஒரு சில நபர்கள் என்னைப் பற்றி எனக்குப் பின்னால் பேசுவதை நான் அறிவேன்)	.433
A27	My friends say that I'm somewhat argumentative. (நான் வாக்குவாதம் செய்பவன்/ள் என்று என் நண்பர்கள் கூறுகின்றனர்)	.573
A28	Sometimes I fly off the handle for no good reason. (சில சமயங்களில் எனக்கு காரணமில்லால் எனக்குக் கோபம் வருகிறது)	.535
A29	I get into fights a little more than the average person. (சராசரி மனிதரைக் காட்டிலும் நான் கூடுதலாகத் தகராறில் ஈடுபடுகிறேன்)	.564

Secara keseluruhannya, analisis EFA gagal untuk mereplikasi struktur empat faktor seperti yang telah dicadangkan oleh Buss dan Perry (1992) malah model unidimensional telah menunjukkan padanan yang lebih baik. Skala unidimensional AQ-BP-T dalam kajian ini menerangkan bahawa dalam kalangan populasi masyarakat India di Malaysia, jika seseorang individu mempunyai tahap keagresifan yang tinggi, maka individu tersebut mempunyai kebarangkalian yang sama untuk menunjukkan sifat keagresifannya sama ada secara fizikal atau verbal atau dalam bentuk kemarahan atau dengan memendam dalam hati dan menanam perasaan dengki terhadap orang lain.

General Aggression Model (GAM) yang mencerminkan keadaan dalaman seseorang individu yang didefinisikan oleh kognisi, afek dan bangkitan dapat menerangkan dapatan ini. Model ini menekankan bahawa

pengaktifan awal satu laluan (afek kemarahan) semasa tindak balas agresif akan mendorong pengaktifan laluan lain seperti kognisi permusuhan. Jadi, hal ini membuktikan bahawa tret keagresifan

boleh diukur secara keseluruhannya kerana dimensi-dimensinya adalah berkait antara satu sama lain. Walaupun aspek keagresifan dalam teori agresif yang dicadangkan oleh Buss dan Perry (1992) dibahagikan kepada empat jenis, namun Buss dan Perry sendiri telah menyatakan bahawa aspek keagresifan juga boleh diukur secara keseluruhannya. Dalam erti kata lain, tingkah laku agresif ini boleh dinilai secara keseluruhan. Satu kajian yang dilakukan oleh penyelidik tempatan berkaitan kesahan alat ujian kawalan diri yang terdiri daripada beberapa sub-skala terpaksa dijadikan sebagai alat ukuran unidimensional kerana item-item terjemahan tidak dimuat dalam faktor yang tertentu seperti dalam alat ujian asal (Mohammad Rahim Kamaluddin et al., 2013b).

Berdasarkan pengekstrakan satu faktor, enam item (empat item hostiliti, satu item kemarahan dan satu item agresif verbal) telah disingkirkan kerana pemberat faktor yang kurang daripada 0.40. Antara item-item hostiliti yang dibuang adalah A3 (When people are especially nice, I wonder what they want), A7 (I wonder why sometimes I feel so bitter about things), A10 (I am suspicious of overly

friendly strangers), A17 (At times I feel I have gotten a raw deal out of life) manakala satu item kemarahan adalah A12 (I flare up quickly but get over it quickly). Penyingkiran item A3 dan A10 disokong oleh kajian-kajian lepas (Harris, 1995; Meesters et al., 1996) di mana kedua-dua item ini menunjukkan pemberat faktor yang lemah dan telah dibuang.

Terdapat beberapa andaian mengapa item-item terjemahan AQ-BP-T tidak memuat dalam faktor seperti alat ujian asal. Salah satu andaian yang boleh dibincangkan di sini adalah perbezaan faktor budaya dan juga sosial kehidupan masyarakat tempatan. Dalam konteks budaya masyarakat India, kanak-kanak selalu diajar untuk tidak bercakap dengan orang yang tidak dikenali dan dipesan untuk berhati-hati semasa bergaul atau berada dengan orang yang tidak dikenali. Di samping itu, kebanyakan masyarakat Malaysia mempunyai satu pemikiran yang curiga dan negatif terhadap seseorang individu yang baru dikenalnya yang bersikap sangat ramah, baik dan mengambil berat terhadap mereka. Individu seperti ini selalunya distereotaipkan mempunyai niatnya tersendiri. Berdasarkan dua perkara yang dibincangkan ini, pengkaji dapat menyimpulkan bahawa kandungan item A3 dan item A10 mempunyai perkaitan yang rapat dengan aspek budaya dan persekitaran sosial responden. Jadi, kandungan item ini tidak ditafsir sebagai tidak menunjukkan elemen keagresifan dalam konteks komuniti India di Malaysia.

Penyingkiran item A7, A12 dan A17 pula berkemungkinan besar kerana faktor emosi. Pada kebiasaannya, masyarakat India dilabelkan sebagai masyarakat yang mempunyai emosi yang kuat. Pernyataan ini disokong oleh Aakar Patel (2010) yang menyatakan bahawa dalam budaya India, perkataan yang disebut mempunyai makna

dan nilai yang lebih kurang daripada emosi yang diungkapkan. Aakar Patel juga menyatakan bahawa reaksi emosi ini adalah sesuatu yang tidak dapat dikawal (involuntary) dan tidak mudah disekat kerana reaksi emosi tersebut berkait rapat dengan budaya. Pernyataan ini memberi penerangan yang jelas tentang sebab kandungan item A12 tidak dapat diinterpretasikan sebagai satu tingkah laku agresif. Oleh sebab pengaruh emosi ini, individu yang berasa marah dengan cepat dan menjadi tenang semula dengan cepat tidak digambarkan sebagai menunjukkan sikap keagresifannya malah digambarkan sebagai menunjukkan emosi dirinya yang datang secara semula jadi.

Menurut Dharitri Ramaprasad (2013), berdasarkan pandangan tradisional kaum India, keinginan yang merupakan punca kepada pergolakan emosi dilihat sebagai timbul daripada hubungan dan ikatan di antara ego dengan dunia luar dan adalah disebabkan oleh perasaan tidak sempurna, tidak lengkap atau tidak memenuhi (non-fulfillment). Hal ini bermaksud dalam konteks budaya India, perasaan tidak puas hati dan tidak adil terhadap kehidupan (item A17) dan kecenderungan mengaitkan emosi dengan perkara-perkara yang berlaku dalam kehidupan (item A7) merupakan sifat semula jadi atau perkara yang biasa dilakukan oleh semua individu dan bukanlah sesuatu yang mencerminkan keagresifan.

Selain itu, item 4 (I tell my friends openly when I disagree with them) juga telah dibuang kerana pemberat faktor kurang daripada 0.40. Hal ini menunjukkan bahawa item 4 tidak dapat mengukur keagresifan dalam kalangan responden secara konsisten. Dapatan ini juga menerangkan bahawa sifat memberitahu rakan-rakan secara terus-terang apabila terdapat perbezaan pendapat tidak ditafsir sebagai satu tindakan yang agresif secara

verbal dalam kalangan komuniti Malaysia yang berbahasa Tamil. Walaupun berlakunya penyingkiran beberapa item dalam AQ-BP-T dan tidak mengikut empat faktor, AQ-BP-T tetap boleh digunakan sebagai alat ujian unidimensional dalam mengukur tingkah laku agresif dalam kalangan komuniti India khususnya kanak-kanak dan remaja awal.

Kebolehpercayaan AQ-BP-T

Metod yang digunakan untuk menguji kebolehpercayaan alat ujian AQ-T dalam kajian ini adalah metod pekali alfa. Metod pekali alfa menggunakan teknik alfa

Cronbach dalam mendapatkan nilai kebolehpercayaan sesuatu alat ujian. Dalam kajian ini, ujian pekali alfa Cronbach telah dijalankan untuk menguji

ketekalan dalaman AQ-BP-T. Selepas analisis faktor

dan penyingkiran enam item, ketekalan dalaman AQ-BP-T telah diukur secara unidimensional dengan 23 item. Ketekalan dalaman AQ-BP-T yang telah dilaporkan adalah sangat tinggi iaitu 0.91 (rujuk Jadual 3). Nilai ketekalan dalaman ini dikatakan sangat baik untuk tujuan penilaian dan juga penyelidikan. Selain itu, nilai korelasi item keseluruhan yang diperbetulkan juga menunjukkan nilai yang baik iaitu melebihi 0.30. Secara konklusinya, AQ-BP-T merupakan sebuah alat ujian unidimensional yang boleh dipercayai dari aspek kebolehpercayaannya bagi mengukur tingkah laku agresif secara keseluruhan.

Jadual 3: Korelasi keseluruhan item bagi item-item dalam AQ-BP-T

Ite m	Korelasi Item keseluruhan yang diperbetulkan	Pekali alfa (α) jika item dibuang	Pekali Alfa (α)
			.914
A1	.550	.911	
A2	.466	.912	
A5	.577	.910	
A6	.536	.911	
A8	.635	.909	
A9	.564	.910	
A11	.608	.909	
A13	.586	.910	
A14	.604	.909	
A15	.432	.913	
A16	.534	.911	
A18	.547	.911	
A19	.574	.910	
A20	.483	.912	
A21	.545	.911	
A22	.599	.910	
A23	.490	.912	
A24	.458	.912	
A25	.633	.909	

A26	.397	.914
A27	.526	.911
A28	.490	.912
A29	.519	.911

Terdapat beberapa limitasi kajian dalam kajian kesahan ini. Ketiadaan alat ujian yang lain dalam Bahasa Tamil bagi mengukur aspek keagresifan menjadi salah satu limitasi untuk melakukan kesahan lain seperti kesahan konvergen. Limitasi keduanya adalah dari segi jenis sampel yang direkrut iaitu murid sekolah rendah menjadikan alat ukuran AQ-BP-T lebih sesuai digunakan untuk tujuan penyaringan dalam kalangan kanak-kanak dan remaja awal berbanding dewasa. Penyelidik juga ingin mengutarakan bahawa skop kajian ini terhad kepada terjemahan dan juga penerokaan ciri-ciri psikometrik dengan menggunakan Analisis Penerokaan Faktor. Maka, Analisis Pengesahan Faktor perlu dilakukan demi memastikan keutuhan dan kepadanan struktur unidimensional ini.

Keagresifan merupakan salah satu tret psikologi yang difokuskan dalam kajian ini kerana tingkah laku agresif merupakan salah satu tret psikokriminogenik yang mendasari tingkah laku jenayah seseorang individu. Penyaringan awal tingkah laku agresif adalah penting untuk tujuan intervensi awal dan juga pencegahan proaktif. Kajian kesahan ini telah berjaya menterjemah AQ-BP dalam Bahasa Tamil dan berjaya meneroka ciri-ciri psikometrik AQ-BP-T dalam Bahasa Tamil. Secara kesimpulannya, AQ-BP-T dianggap sebagai satu alat ukuran agresif unidimensional yang sah dan boleh dipercayai yang boleh digunakan dalam kalangan kanak-kanak dan remaja awal India yang boleh membaca Bahasa Tamil. Kewujudan AQ-BP-T juga dipercayai mampu menjadi perintis kepada penyelidik-penyelidik lain untuk membangunkan alat ujian dalam pelbagai bahasa agar dapat memenuhi kehendak

setiap lapisan masyarakat merentasi pelbagai budaya dan bahasa.

Penghargaan

Pihak penulis merakamkan jutaan terima kasih kepada En. Prem Ananth Tannimalai (RTM), Prof. Madya Dr Pramela Krish (UKM) dan En. Thilak Sivagnanam (MITRA, Jabatan Perdana Menteri) atas bantuan teknikal yang diberikan. Pihak menulis juga merakamkan penghargaan dan ucapan jutaan terima kasih kepada semua pihak yang terlibat secara langsung dan tidak langsung dalam menjayakan kajian ini.

Rujukan

- Aakar Patel. (2010). In India, Emotions Speak Louder Than Words. Dipetik dari http://www.livemint.com/Opinion/uoEUsWCkwyrgzvwV0aJ7XN/In-Indiaemotions_speak_louder-than-words.html
- Bernard, H.R. (1998). *Research Methods in Cultural Anthropology*. Newbury Park, CA: Sage.
- Brannstrom, L., Kaunitz, C., Andershed, A.K., South, S. & Smedslund, G. (2016). Aggression Replacement Training (ART) for Reducing Antisocial Behaviour in Adolescents and Adults: A Systematic Review. *Aggression and Violent Behaviour*, 27(2), 30-41.
- Buss, A.H. & Perry, M. (1992). The Aggression Questionnaire. *Journal*

- of Personality and Social Psychology*, 63(3): 452-459.
- Carre, J.M., Iselin, A.M., Welker, K.M., Hariri, A.R. & Dodge, K.A. (2014). Lowered Testosterone Reactivity Mediates the Effect of Early Intervention on Aggressive Behavior. *Psychological Science*, 25(5), 1140-1146.
- Dermatas-Madran, H.A. (2012). The Reliability and Validity of the Buss-Perry Aggression Questionnaire (BAQ) – Turkish Version. *Turkish Journal of Psychiatry*, 1-5.
- Brislin, R.W. (1970). Back-translation for crossculture research. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 1, 185–216.
- Dharitri Ramaprasad. (2013). Emotions: An Indian Perspective *Indian Journal of Psychiatry*, 55(2), 153–156.
- Dharmalingam, T. K., Mohammad Rahim Kamaluddin, & Hassan, S. K. (2016). Factorial validation and psychometric properties of establishment of Malay version critical care family need inventory. *The International Medical Journal of Malaysia*, 15(1), 51-60.
- Field, A. (2009). *Discovering statistics using SPSS* (3rd ed.). London: SAGE Publication Ltd.
- Gorsuch, R.L. (1983). *Factor Analysis* (2nd ed.). Erlbaum, Hillsdale, New Jersey.
- Hair, J.F., Tatham, R.L., Anderson, R.E. & Black, W.C. (2010). *Multivariate Data Analysis* (5th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Harris, J.A. (1995). Confirmatory Factor Analysis of the Aggression Questionnaire. *Behaviour Research and Therapy*, 33(8), 991-993.
- Haslina Haroon & Nurul Syafiqah Daud (2017). The Translation of Foreign Words in an English Novel into Malay. *GEMAOnline - Journal of Language Studies*, 17 (1): 163 – 183.
- Huesmann, L.R. & Miller, L.S. (1994). Long-term Effects of Repeated Exposure to Media Violence in Childhood. In *Aggressive Behavior: Current Perspectives*, Ed. Huesmann, L.R. pp. 153–86. New York: Plenum.
- Kartini Abd Wahab. (2018). Ciri dan Fungsi Komunikatif Bahasa Melayu Sabah dalam Media Sosial. *Jurnal Komunikasi*, 34(4), 58-74.
- Maxwell, J.P. (2007). Development and Preliminary Validation of a Chinese Version of the Buss–Perry Aggression Questionnaire in a Population of Hong Kong Chinese. *Journal of Personality Assessment*, 88(3), 284–294.
- Meesters, C., Muris, P., Bosma, H., Schouten, E. & Beuving, S. (1996). Psychometric Evaluation of the Dutch Version of The Aggression Questionnaire. *Behaviour Research and Therapy*, 34(10), 839-843.
- Mohammad Rahim Kamaluddin., Nadiah Syariani Md Shariff., Azizah Othman., Khaidzir Ismail., & Geshina Ayu Mat Saat. (2015). Linking Psychological Traits with Criminal Behaviour: A Review.

- ASEAN Journal of Psychiatry*, 16(2), 135-147.
- Mohammad Rahim Kamaluddin., Azizah Othman., Khaidzir Ismail., & Geshina Ayu Mat Saat. (2016). Profil Agresif Pembunuh Lelaki Malaysia yang telah Dipenjarakan. *Akademika*, 86 (2), 137-147.
- Mohammad Rahim Kamaluddin., Nadiah Syariani Md. Shariff., & Geshina Ayu Mat Saat. (2013a). A validity study of Malay translated Zuckerman- Kuhlman personality questionnaire cross-cultural 50 items (ZKPQ-50-CC). *Health and the Environment Journ.* 4(2), 37-52.
- Mohammad Rahim Kamaluddin., Nadiah Syariani Md. Sharif., & Geshina Ayu Mat Saat.(2013b). A unidimensional scale for self-control within Malaysian settings. *Educ Med J.* 5(4), 60-66.
- Nakano, K. (2011). Psychometric Evaluation on the Japanese Adaptation of the Aggression Questionnaire. *Behaviour Research and Therapy*, 39, 853–858.
- Norazlina Zainal Abidin., Mohammad Rahim Kamaluddin., Azianura Hani Shaari., Norazura Din., & Saravanan Ramasamy. (2018). Pengetahuan dan Amalan Perlindungan Pengguna Facebook Wanita Terhadap Penipuan Cinta di Malaysia. *Jurnal Komunikasi*, 34(4), 113-133.
- Nurul Hazrina Mazlan., & Affizal Ahmad. (2012). The Malay-Translated Version of The Aggression Questionnaire (AQ): The Validity and The Identification of Types of Aggression Among Female Prisoners. *ASEAN Journal of Psychiatry*, 13(2), 146-156.
- Rabia Iftikhar., & Farah Malik. (2014). Translation and Validation of Aggression Questionnaire in a Pakistani Children Cohort. *Pakistan Journal of Social and Clinical Psychology*, 12(1), 39-45.
- Rozmi Ismail. (2013). *Metodologi Penyelidikan*. Bangi: Penerbit Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Van de Vijver, F.J.R. & Leung, K. (1997). Methods and data analysis of comparative research. In W.Berry, Y.H. Poortinga and J. Pandey (Eds.), *Handbook of Cross-cultural Psychology* (pp. 257-330). Boston: Allyn & Bacon.